

בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת בראשית - מברכים חודש חשוון

Shabbos Parshas Beraishis

כ"ט תשרי תשס"ד - October 25, 2003

הדלקת נרות שבת - 6:53	(Monsey, NY)	מנחה גדולה / שבת - 1:07
שקיעה של ערב שבת - 7:11	~~~~~	שקיעה של יום השבת - 7:09
זמן קריאת שמע/מ"א - 9:07	~~~~~	צאת הכוכבים / מעריב - 7:59
זמן קריאת שמע/הגרי"א - 9:43	~~~~~	צה"כ / לשיטת רבינו תם - 8:21

מדעת עליון

האדם. וכי יודעים אתם טיבו של האדם - מהו כדי שתדונו עליו? והרי עוד לא נברא! אלא, הנה הוא לפניכם - עכשיו יכולים אתם לבוא ולדון אם באמת כדאי הוא שייברא או לא."

ואח"כ באמת הראה להם הקב"ה שיש בו באדם חכמה יותר מהם, שידע לקרא שמות וכו', וראו מלאכי השרת שבאמת כדאי היה הדבר.

ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל וגו' (ג-יב)

לכאורה יש לתמוה על תשובה זו של אדם הראשון שאמר "האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי", הלא מה זו התנצלות?

ומפרש הגמ"ר אברהם שמואל בנימין סופר, בס' **כתב סופר**, שמקודם שעשה הקב"ה עזר כנגדו בשביל אדם הראשון, היה לו מקום לטעות שכמו שהקב"ה יחיד בעליונים, אדם יחיד בתחתונים דוגמת השי"ת, לכן צוה עליו שלא יאכל מעץ הדעת טוב ורע, כי אז קרוב לטעות שהוא כאחד ממנו, וכמו שאמר הנחש "כי יודע כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם

ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים (א-כו, כז)

איתא במדרש "א"ר סימון בשעה שברא הקב"ה לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, וחבורות חבורות, מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא וכו'. רב הנא רבה של ציפורין אמר, עד שמלאכי השרת מדיינין אלו עם אלו ומתעסקין אלו עם אלו, בראו הקב"ה. אמר להן, מה אתם מדיינין - כבר נעשה אדם!"

ויש לעיין, דהנה לעיל במדרש מצינו שבשעה שברא הקב"ה לברא את האדם, נמלך עם מלאכי השרת ואמר להם "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". והטעם כדי ללמד דרך ארץ וענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן, וכמשפטי שם. ויש להבין ממ"כ, אם נמלך הקב"ה עם המלאכים, למה בינתיים ברא את האדם בלא תשובתם?

אלא מסביר לנו הענין המגיד מירושלים, הגמ"ר **שלום מרדכי הכהן שדרון זצ"ל**, בס' **לב שלום**, דבאמת היה לו להקב"ה טענה על המלאכים, וכך אמר להם: "על מי אתם דנים אם לברא או לא לברא? על

Halachah in Practice: Dvar Halachah from Horav Boruch Hirschfeld Shlit"a

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וגו' (ב-א)

The gemara (שבת קי"ט:) relates the following: "Whoever recites ויכולו on Friday night is considered Hashem's partner in creation the person's two escorting angels place their hands on his head and declare: - יוסר עונך וחסאתך תכופר: 'Your deliberate sins are gone and your unintentional sins will be atoned.' (ישעיה ו-ז)" Based on this gemara, we recite ויכולו three times (1) on Friday night: 1) In Shemona Esrai (2), 2) After Shemona Esrai together with the ציבור - Congregation (3), 3) During Kiddush (4).

The Ritv"a (שם) and the Tur (א"ח רס"ח) compare this recitation to giving testimony on the creation of the world. Therefore, it is required to be said standing, audibly and together with others (5). It is also preferable to be said with a minyan or at least with one other person (6).

1) In Shemona Esrai.

One should slightly hasten (7) his silent Shemona

ביאור הלכה (7) משנה ברורה (רסח-יח) (6) א"ח רסח-ז (5) רמ"א א"ח רע"ג-י (4) שם-ז (3) א"ח רסח-א (2) See, however, (1) רסח-ז) מ"ב שם, (רע"א-מו) (11) רמ"א רע"ג-י (10) חזון איש (לח-י), See, however, (9) צ"ח אליעזר (יד-כד) (8) חזון איש א"ח (לח-י), (רסח-ז)

הוא היה אומר.....

R' Yisroel of Modzhitz ZT"L would say:

"these are the deeds of the wicked, יוהי בקרי, - these are the deeds of the tzaddikim. (Medrash) The tzaddik says he will do teshuva this morning (בקר), and the wicked says he will do teshuva tonight (ערב). Thus, the tzaddik spends his whole life in repentance, while the wicked spends his whole life in sin since he never gets around to doing teshuva."

The Gr"a, R' Eliyohu of Vilna ZT"L (Vilna Gaon) would say:

"Let the earth sprout grass." The letters of the word "ידשא" make up the famous mishna (אבות א-יח): **שלוש - peace, אמת - truth, and דין - judgement.**

A Wise Man would say:

"No great artist ever sees things as they really are. If he did, he would cease to be an artist!"

SPECIAL THANKS TO MR & MRS YISROEL BLONDER FOR SPONSORING THIS ISSUE

and had actually concluded the shidduch with the daughter of an ordinary baker, he was totally surprised. With a loud sigh, he banged down hard on the table and called out, "*Mazel Tov! Ribono Shel Olam, Du hast gewonnen - Master of the World, You won!*"

TORAH GEMS

וַיִּצַר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיַּפֵּחַ בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים וְגו' (ב-ז)

Chazal tell us (ברכות סא:) that the wicked are ruled by their *yetzer hara* and that they are controlled by their hearts. If so, we would think that the *yetzer hara* would urge them to do *aveiros* and would never let them regret their past actions. Yet *Chazal* also say (נדרים ט:) that the wicked are full of regrets. How can it be that once the *yetzer hara* causes someone to sin, it then allows him to regret his action, and then persuades him to sin again, and then causes him yet more regrets?

R' Itzele Blazer (Peterburger) ZT"l answers:
The *Ba'alei Mussar* write that the *yetzer hara* is the greatest enemy man has in the world. The *gemara* (סוּכָה נב) calls him a שׂוֹנֵא - enemy. Thus, it is a mistake to think that the *yetzer hara's* purpose is merely to cause a person to sin; its true goal is nothing less than to destroy a person completely. Thus the *yetzer hara* first persuades someone to sin in order to cause him to lose his portion in the Next World, and then it makes him regret his actions in order to take away any pleasure he may have from his sin in this world. He is not satisfied until it succeeds in destroying a person's enjoyment of both worlds. In other words, once the *yetzer hara* tricks someone into sinning, it does not even let him enjoy his act but rather consumes him with remorse. It's terrifying to think how unscrupulous and insatiable an enemy each of us carries within him every moment of every day!

זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלקים אדם וכו' (ה-א)
We need to understand what is the relationship of

this reading to the present period which is the end of *Tishrei* and this, *Shabbos Beraishis*, when we are מקדש - *sanctify*, the month of *Cheshvon*.

R' Yisroel ZT"L of Vizhnitz, the Ahavas
Yisroel quotes the *posuk* in *Koheles*, "סוף דבר הכל" - "The end of the matter is, all is heard, fear Hashem, and do his mitzvos." The meaning is this: "The end of the matter" - at the end of the holy days of *Tishrei*, if at that time "all is heard" - a person reaches the lofty level of "נעשה ונשמע", this is a sign that he "fears G-d and keeps his mitzvos." The *gematria* of "סוף דבר" is 352, the same as "יקרבין" - *Sacrifice*. The words "הכל נשמע" - have the same *gematria* - 515 - as "תפלה" - "*Prayer*." Thus, our prayers during the holy days of *Tishrei* should be acceptable as the *korbonos* - sacrifices in the *Beis Hamikdash*, in order to eliminate any bad judgement from *Rosh Hashanah* when the three books are open. We see how important our *tefillos* are even at the end of *Tishrei*, when we read *Parshas Beraishis*, and with them we hope to sustain a good judgement throughout the year.

Our *posuk* states, "זֶה סֵפֶר" - "*This is the book*," which is referring to the book of life that we hope to be inscribed into. It is called "סֵפֶר תּוֹלְדוֹת הָאָדָם" - "*The book of the generations*," because in it is related the "תּוֹלְדוֹת" - actions of men, "בְּיוֹם הַבְּרָאָה" - "*On the day in which he was created*" - the day of *Rosh Hashana*, when the world was created. We pray that these "תּוֹלְדוֹת" on the holy day of *Rosh Hashana* will serve to sweeten any bad that may be coming our way as if it were a *korbon*, which is the same *gematria* as "זֶה סֵפֶר".

והתנצלות ש"האשה אשר נתנה עמדי" - היינו ותחילה היתה עמדי בגוף א', "היא נתנה לי" - עתה, אבל הציווי היתה כשלא היתה עמדי, והיא נתנה לי רק כשיו, אחר שכבר נעשתה לי לעזר נגדי, ומש"ה ואוכל" - כלומר, אכלתי בדין מטעם שהציווי היתה ודם. ומ"מ נעש אדם הראשון כי לא היה לו לילך בתר טעם הזה אשא המציא לעצמו, ולא דרשין טעמא הקל בציווי ה'.

כאלקים". וציווי זו היתה קודם שהיה לו אשה, אבל אחר שעשה לו עזר כנגדו, שוב אין הטעות מצוי לומר שהוא יחיד בתחתונים וממילא הנחש אמר לו שבאמת עכשיו כבר הותר לאכול מעץ הדעת, כי כל האיסור היה כשהיה אדם אחד, אבל כעת שיש לו עזר ואין לו דמיון באחדות של הקב"ה, שוב מותר לאכול, כי בלא"ה אין לטעות, וגם לא מות תמותון. והנחש התפתה את אדם הראשון ומהאי טעמא אכל. ולכן עתה בא אדה"ר עם

מעשה אבות... סימן לבנים

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לִבְדּוֹ אַעֲשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ וְגו' (ב-ח)

When the **Beis Halevi, R' Yosef Dov Halevi Soloveitchik ZT"L** was a young man and in search of a proper *shidduch*, he went to learn in the great and esteemed *Volozhiner Yeshivah*, which was then headed by his mother's uncle, **R' Itzele Volozhiner ZT"L**, son and successor of the founder of the *Volozhiner Yeshiva*, **R' Chaim Volozhiner ZT"L**. R' Itzele, recognizing the inherent genius and greatness of his nephew, decided that no ordinary *shidduch* would be good enough for him. Thus, he looked out for him continuously and, of course, did everything possible to help his nephew find a suitable match.

R' Yoshe Ber, as he was known, was quite an extraordinary scholar and many matches were proposed with the daughters of some of the greatest *rabbonim* and *gedolim* of the generation. Likewise, proposals were made involving daughters of very wealthy men; Businessmen who could support the well-known prodigy in his studies so that he might realize his full potential and grow into one of the *gedolei hador*. For one reason or another, none of these proposals worked out.

At one point, a *shadchan* who had proposed several matches approached R' Yoshe Ber directly and suggested a *shidduch* with the daughter of a simple baker. The girl was only 12 years old (not an uncommon age for marriage in those days) and was exceptionally short, even for her young age. Neither lineage, wealth, nor beauty - the ideal qualities mentioned by the *gemara* (תענית כו.) for a *shidduch* - seemed to be part of the package that was being currently proposed. When he heard about it, R' Itzele was obviously opposed to the match and felt that his nephew could do better.

Nevertheless, after hearing about the girl's exceptional virtues, R' Yoshe Ber consented to the match in principle. But he insisted on actually seeing the girl in question before agreeing to the match, for the *halachah* tells us that it is forbidden to marry a woman without first seeing her. The *shadchan* wasn't expecting such a request from the young *Talmid Chacham*. He decided to arrange to have the girl stand on a stool near a window and set her to work rolling dough for noodles, in an attempt to make her appear taller than she actually was. He told R' Yoshe Ber to walk by the window at that exact time and he would be able to get a look at her. When R' Yoshe Ber passed by and saw the girl working vigorously, he smiled and remarked with satisfaction, "What a *balabusta*!" The *shidduch* was summarily concluded.

When R' Itzele of Volozhin was informed that his nephew had taken matters into his own hands